

La prova del nou

Diuem que el més dur ja ha passat, diuen que hi ha senyals que indiquen que la crisi econòmica pot anar minvant els seus efectes. Rajoy s'atreveix a dir que l'any 2014 que està punt de començar serà l'any de la recuperació. Aquí parlem de la consulta. Però la volem connectar amb un canvi de rumb. No podem seguir com abans. No podem seguir com ara. La prova del nou, el que fèiem per comprovar si havíem fet bé la divisió, està connectada en aquest cas al fet que els joves comencin a trobar feina. Al fet que no hagin de marxar per tenir futur. No cal repetir el que ja sabem. La situació laboral a Catalunya és patètica i afecta doblement els joves. No troben feina perquè no n'hi ha per a ningú, i si la troben és precària i molt mal pagada. Segons dades de l'INE, entre el 2005 i el 2012, a Espanya, els menors de 30 anys que en fa més de dos que no tenen feina han passat de 73.000 a més de 400.000. Diuen que les empreses només volen contractar joves, però no ho fan per l'edat, sinó perquè estan més disposats a treballar amb pitjors condicions. Paga la pena llegir l'informe especial de la revista *Alternativas Económicas* amb bons articles de Pere Rusiñol i Pau Marí-Klose.

En un estudi que està a punt d'acabar i que ens va finançar el programa Recercaixa, de l'Associació Catalana d'Universitats Públiques i l'Obra Social de La Caixa, constatem que els programes que s'havien anat construint de transició estudi-treball, impulsats per la Generalitat i/o pels Ajuntaments, han quedant obsolets. En el millor dels casos serveixen perquè els joves no es despen- gin de l'activitat formativa, però cada cop la seva capacitat d'ajudar

JOAN SUBIRATS

PROF. DE CIÈNCIA POLÍTICA, IGOP-UAB

els joves a trobar feina es redueix més. L'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques ha posat en relleu la poca efectivitat d'aquestes actuacions de les administracions en moments com els actuals. A mesura que el mercat de treball ha anat eliminant o reduint dràsticament les feines estables i contínues, han crescut les dificultats dels espais de formació i d'intermediació que les institucions havien anat construïnt. La tendència ha anat cap a la diversificació, la flexibilitat, l'acomodació entre qui contractava i qui era contractat. I, mentrestant, les institucions seguien treballant amb categories més aviat fordistes, amb esquemes de perfils laborals que anaven desapareixent, amb formats formatius que no s'adequaven al que després es demanava i amb estructures d'intermediació pròpies d'un altre moment. El capital se'ns ha fet global i mòbil, mentre que el treball és cada cop més local, menys permanent, més condicionat per la volatilitat de l'espai productiu. Aquest

A mesura que el mercat ha anat reduint les feines estables, també s'ha fet més difícil la feina de formació de les institucions

conjunt de canvis tenen dimensions globals, però a Catalunya es manifesten clarament i de manera més intensa en els últims temps.

La nostra recerca als territoris ens mostra la gran significació del treball integrat i de les mirades transversals, entre institucions, entitats socials, empreses i espais laborals. Les millors experiències que hem trobat són aquelles generades molt artesanalment, amb fortes dosis de voluntarisme, de coneixement del terreny i dels recursos disponibles, amb capacitat de resoldre no només problemes laborals, sinó també socials, familiars i fins i tot d'habitatge, dels joves en processos d'inserció. Això ens porta a proposar innovar més amb els joves que per als joves. Val més partir del que és cada jove que des de lògiques genèriques de *jovenut*. Val més fer-ho amb les famílies que sense. Val més formar i treballar, que formar-se i buscar feina. Això vol dir formacions obertes i més basades en aprenentatge directe, que formacions formatjades des de l'inici. Caldrà també combinar educació i treball, pensant en formació *incrusada* a l'ocupació. El que també ens queda clar és que val més des del territori que des de lluny. Val més buscar referents a cada territori, individuals i col·lectius, en qui confiar i per a vehicular recursos econòmics i formatius, que condicionar *des de dalt* el que es fa a cada lloc. Cal encarar el problema des de la complexitat de la xarxa social i no tant des de protagonismes institucionals. Demanant comptes, però reconeixent que les dinàmiques d'inserció laboral cada cop demanen actuacions més integrals i territorialitzades. Cal provar-ho. Aquesta serà la prova del nou en aquest any en què entrem amb noves il·lusions.